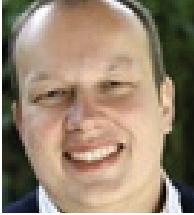

KJAK

Tí má Skálafjarðartunnilin gerast nú

Reimund Langgaard

Tingmaður í Sambandsflokkinum

Síðstu dagarnir hefur nógv rok verið um Skálafjarðar tunnilin, og eru tað serliga tey neiligu, sum hava ført orðið – sum so ofta fyrr. Sjálvur haldi eg, at tað er eitt bragd at hava funnið útlendingar, sum vilja útbyggja føroyska infrakervið fyri egnar pengar; og eri eg tí ein av teimum, sum var hjartans fegin at hoyra tíðindini frá landsstýrismanninum. Vil niðanfyri royna at greiða frá hví.

Skulu vit gera ein Skálafjarðartunnil?

Metingar vísa, at eini 4.000 akfør fara at koyra norð og suður ígjøgnum tunnilin, meðan eini 2.000 akfør fara at koyra eystur og vestur undir Skálafjørðin. Um vit í miðal siga, at tað eru 2 fólk í hvørjum akfari, og at hvørt akfar sparir í meðal hálvan tíma hvønn veg, so svarar hetta til, at føroyingar samla fara at spara 12.000 tímar um dagin – ella áleið 4 milliónir tímar um árið – í einum akfari. Sostatt vil tunnilin spara føroyingum eini 2.000 ársverk, sum antin kunnu brúkast til at arbeiða meira ella at hava meira tíð saman við familju ella frítíðar ítrivum. Men tunnilin vil ikki einans gagna teimum priva tu persónunum, sum koyra millum Suðurokið og Norður

økið í Føroyum – hann vil eisini hava sera positiva ávirkan á effektivitetin hjá bæði vinnulívinum og tí almenna. Somuleiðis vil tunnilin helst hava við sær færri ferðsluóháp, minni slit á vegirnar, áleið 3.000.000 færri litrar av brennievni inn flutt og minni Co2 útlát.

Tá tunnilin er tikin í brúk, verður hann sera góður fyri føroyska samfelag ið. Í uppskotið um Skála fjarðartunnilin frá 2007, stóð m.a. hetta at lesa: “Sam felagsbúskaparliga er fasta sambandið helst besta ein staka iløga innan infrakervið, sum tað ber til at fremja í dag. Kostnað-nyttu kann ingar vísa, at sjálvt við nýtslugjöldum gevur iløgan eitt nyttuvirði fyri samfelag ið, sum kann metast javnt við uml. 2-2,5 milliardir kr. í nú tíðarvirði, roknað yvir 30 ár. Talan er bæði um sparda tíð og brennievni, færri ferðslu óhapp og minni slit á vegir nar og akførini.”

Almennur ella privatur?

Eg havi tosað við nógv var politikkarar, sum greitt siga, at tær almennu Føroyar ikki kunnu byggja eina alterna tiva farleið til Skálafjørðin áðrenn tær byggja lívsæðr ina til Sandoynna. Trúgví, at hesin hugburðurin hefur við sær, at um tunnilin ikki verður gjørdur av privatum, so verður hann ikki gjørdur tey næstu nógvu árin. Fekk hetta staðfest í skrivligum fyrispurningi frá Páll á Reynatúgvu tann 6. novem bur í fjør, har hann sigur: “Øllum kunnugt var lyftið til sandoyingar og øll onnur, sum búgva her á klettunum, at næsti tunnilin, íverksettur av landinum, skuldi vera

Sandoyartunnilin.

BankNordik bjóðaði seg í 2011 fram at figgja ein almenn an Skálafjarðartunnil, um allir 3 tunnlar vóru lagdir í eitt felag, og um norðingar og vágafólk hildu áfram við at gjalda tunnilsgjöld eftir at teirra tunnlar vóru útgoldnir. Hetta hevði sjálvsagt ver ið ein møgulig loysn hjá tí almenna at byggja Skála fjarðartunnilin, men eg trúg ví ikki, at tað nakrantíð fæst politiskur meiriluti fyri upp skotinum.

Skal landskassin garantera minimumsferðslu?

Eitt av punktunum, sum skilti Landsstýrið og P/F Skálafjarð artunnilin á sinni, var at P/F Skálafjarðartunnilin kravdi at landskassin skuldi garan tera eina minimumsferðslu. Hetta er eitt vanligt krav, sum verður sett, tá privat feløg skulu figgja útbyggingar av einum landi. Hetta krav merk ir, at um tað gongur væl, so fær felagið vinningin, men um tað koyra ov fá akfør gjøgnum tunnilin, so tekur Landskassin váðan. Eg hevði gjørt upp við meg sjálván, at um landsstýrismaðurin legði eina tilika verkætlan fyri Løgtingið, so skuldi eg arbeitt ímóti, at hon bleiv samtykt. Tað er mín sannfør ing, at um eitt privat felag skal hava vinningin, so skal tað eisini taka váðan – og sáttmálin, sum vónandi verð ur undirskrivaður 27. juni, leggur eisini upp fyri hes um.

Fær privata felagið tryggja 9,8% avkast?

Tað hefur verið ført fram av fleiri, at privata felagið hefur fingið tryggja sær eitt minsta avkast á 9,8% um árið í 30

ár. Hetta havi eg spurt bæði landsstýrismann og umsiting um, og fingið váttan fyri, at tað ikki er so. Skuldi tað hent, at felagið antin einki avkast hefur ella enntá hefur undir skot, so er tað bara spell, og ein váði sum felagið má taka á seg. Tó hefur hetta við sær, at felagið fær langt tíðar skeiðið, sum tað eigur tunnil in, frá 30 árum til í mesta lagi 50 ár. Hendir tað, at felagið frammhaldandi hev ur undirskot í longda tíðar skeiðnum, skal tað kortini geva landinum tunnilin ókeypis eftir 50 árum. Sostatt hefur landið ikki tryggjað felagnum nakað minsta av kast. Hinvegin hefur landið sett eitt hægstamark fyri av kast, sum felagið kann tjena. Um verkætlanin vísir seg til at verða so góð, sum anstøð an ger hana til, skal felagið ókeypis geva tunnillin til landið fyrr enn ætla – t.d. eftir 20-25 árum.

Kostnaðurin fyri gjøgnumkoyringina

Av tí at talan er um eina alternativa farleið, verður kostnaðurin fyri gjøgnum koyring í kapping við hina farleiðina, og má hann tiskil altíð verða kappingarførur. Tá eg skal at koyra úr Leirvík til Havnar, komi eg nokk at spara einar 25 minuttir í tíð og einar 30 krónur í bensini – um eg skal gjalda 40 krónur hvønn veg, so velji eg helst altíð tunnilin, men um eg skal gjalda eitt nú 70 kr hvønn veg, so velji eg bert tunnilin tá eg havi skund ella tá veðrið er ringt. Lat meg staðfesta, at tað bert eru brúkararnir, sum koma at gjalda tunnilin aftur til privata felagið. Um onkur ikki brúkar tunnilin, skal viðkomandi heldur ikki gjalda fyri hann.

Er verkætlanin uttan váða fyri íleggjararnar?

Um vit siga, at felagið skal lána 1 milliard krónur til tunnilsgerðina, og at tað skal gjalda 7% í rentu fyri at fáa eina fastfrysta annuitets rentu í 30 ár, skal felagið ár liga gjalda áleið 86 milliónir í rentum og avdráttum. Lat okkum síðan meta, at felagið kemur at brúka áleið 30 mió árliga í rakstri av tunnlinum, fyrisiting, innkrevjing og trygging. So skal felagið hava eina árliga inntøku á einar 116 milliónir krónur, áðrenn felagið fær yvirskot. Um vit siga, at bilarnir í meðal at gjalda 40 krónur hvønn veg in, krevur verkætlanin áleið 4.000 bilar hvønn dag hvønn veg, bert fyri dekkja sínar út reiðslur.

Vegna skjótu farleiðina og vegna manglandi parkerings møguleikar í Havn, kann tað henda, at buss-sambandið millum Klaksvík og Tórshavn verður sera gott, og at fleiri av pendlarunum fara at nýta hendan møguleikan – eisini hetta er ein váði, sum privata felagið má taka.

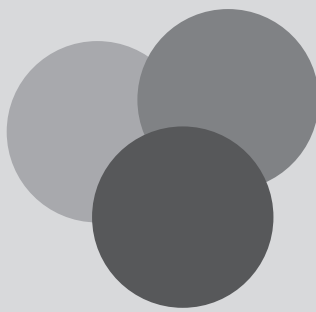
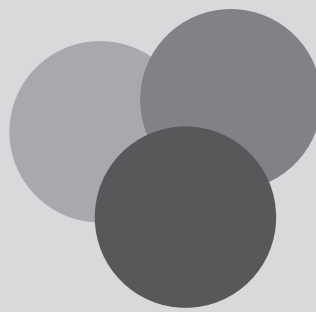
Avleiddar inntøkur

Um vit siga, at verkætlanin kostar 1,2 milliardir at byggja, verða áleið 400 milliónir krón ur útgoldnar í lønum, sum skulu gjalda skatt í Føroyum – havi fingið at vita, at arbeitt verður fyri at fáa so nógv ar føroyingar til verka sum tilber. Afturat hesum verð ur sjálvsagt nógvur annar avleiddur vinningur av eini iløgu í landinum uppá meir enn 1 milliard krónur. Og um felagið kemur at hava yvirskot av síni iløgu, hvat eg bæði vænti og vóni, kemur tað sjálvsagt at gjalda parta felagsskatt í Føroyum.

Niðurstøða

Hóast eg vísi á, at Skálafjarð artunnilin ikki er uttan váða, so trúgví eg, at iløgan helst kemur at geva eitt avkast, og er hetta eisini grundin til, at eitt privat felag er sinnað at gera iløguna. Eg kann tí persónliga gott taka undir við, at tað almenna ger tunnillin, og at hesin síðani er við til at figgja framtíðar útbyggingar – so sum Sandoyartunnillin. Men hetta krevur, at vit fáa ein politiskan meiriluta fyri, at Skálafjørðurin skal hava tvær farleiðir til Havnar, áður enn vit geva sandoyingum sín tunnil – og at hetta verður gjørt beinanvegin. Um vit ikki fáa hann gjørdan heilt skjótt, kunnu vit eins væl lata danir byggja hann fyri okkum, fyri síðan at fáa hann ókeypis frá teimum seinni. Einastu vinnararnir við at einki hendir, eru oljufeløgini, sum fáa teir pengarnar, sum privata tunnilsfelagið annars hevði fingið. Av teimum 25 feløgnum, sum blivu spurd um tey ynsktu at byggja og reka Skálafjarðartunnilin, var bert eitt teirra áhugað í hesum. Um vit nú ikki taka av hesum tilboðnum og seinni finna útav, at vit heldur ikki vilja byggja tunnilin við skattgjaldarans pengum, so kann skjótt henda, at vit lata henda fantastiska møguleik an gleppa okkum av hondum. Sjálvur vóni eg ikki, at tað eydnast andstøðuni at sabo tera hesari verkætlanini, sum kann hava eitt nyttuvirðið fyri samfelagið á meir enn 2 milliardir krónur.

Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin

-har tað hendir

Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin Sosialurin